

Given i Helsingfors den 9 november 2000

Statsrådets förordning

om begränsning av utsläpp i vattnen av nitrater från jordbruket

I enlighet med statsrådets beslut, fattat på föredragning från miljöministeriet,

föreskrivs med stöd av 11 § miljöskyddslagen av den 4 februari 2000 (86/2000):

1 §

Genomförande av direktivet

Genom denna förordning genomförs Europeiska gemenskapernas råds direktiv av den 12 december 1991 om skydd mot att vatten förorenas av nitrater från jordbruket (91/676/EEG). Det som föreskrivs nedan i denna förordning utgör det åtgärdsprogram som avses i nitratdirektivet.

2 §

Tillämpningsområde

De åtgärder som nämns i denna förordning verkställs i hela landet.

3 §

Anvisningar för god jordbrukspraxis

I jordbruk och trädgårdsodling iakttas det som föreskrivs nedan. Vid lagring och användning av kreaturgödsel iakttas utöver vad som föreskrivs i 4–6 § även bilaga 1. Dessutom ges rekommendationer enligt bilaga 3 om förfaringen vid användning av kreaturgödsel.

4 §

Lagring av stallgödsel

En gödselstad för lagring av träck och urin skall vara så stor att den rymmer stallgödsel som har ansamlats i 12 månader, fränsett den spillning som under samma betessäsong blir kvar på betesmarken vid betesgång. Jordbrukarnas gemensamma gödselstäder, ändamålsenliga begränsade rastgårdar och torrströbottnar av typen lösdriфтstill beaktas vid dimensioneringen av gödselstaden.

Gödselstäderna och gödselrännorna skall vara vattentäta. Konstruktionerna och anläggningarna skall vara sådana att inget läckage uppstår i samband med tömning och flyttning av gödseln i gödselstaden. Vid dimensioneringen av utrymmena följs dimensioneringsprinciperna i bilaga 2.

Undantag från storleken för en i 1 mom. avsedd gödselstad är möjlig om gödseln överläts till en som drar nytta av den och som kan ta emot den med stöd av tillstånd som beviljats enligt 28 § miljöskyddslagen eller om gödseln överläts till en annan jordbrukare för att lagras i enlighet med denna förordning eller för att användas direkt eller den lagras i vederbörligen anlagda och täckta gödselstackar, förutsatt att lagringen sker enligt förfaringssättet i bilaga 1 och att utsläpp till vatten kan förhindras. Den kommunala miljöförvaltningsmyndigheten skall på förhand i tillräckligt god tid underrättas om undantaget. Miljöförvaltningsmyndigheten kan meddela behövliga föreskrifter med stöd av 84 §

miljöskyddslagen. Den kommunala miljöförvaldigheten skall årligen underrätta den regionala miljöcentralen om de anmälningar som avses ovan.

En gödselstack får inte anläggas på mark som översvämmas eller i ett grundvattensområde.

5 §

Spridning av gödselmedel

Kvävegödsel får inte spridas på snötäckt eller frusen mark och inte heller på vattenmättad mark. Gödsel får inte spridas under tiden mellan den 15 oktober och den 15 april. Om marken är ofrusen och torr så att inget rinner av i ett vattendrag eller det inte finns någon risk för alvförtätning, kan gödsel på hösten spridas ut högst till den 15 november och utspridningen på våren påbörjas tidigast den 1 april. När det gäller vallväxtlighet får ytgödsling inte ske efter den 15 september. Vid spridning av organisk gödsel på hösten skall gödseln alltid omedelbart, senast inom ett dygn, myllas ned eller åkern plöjas. De maximimängder gödsel som får användas på hösten är för fast gödsel 30 t/ha, för flytgödsel av nötkreatur 20 t/ha, för flytgödsel av svin 15 t/ha och för gödsel av fjäderfä och pälsdjur 10 t/ha.

Som gödsel får en stallgödselmängd som motsvarar högst 170 kg kväve per ha och år tillföras åkern, dock med beaktande av bestämmelserna i 6 §.

På åkerområden som gång på gång översvämmas av vårfloden är kvävegödsling förbjuden under tiden mellan den 1 oktober och den 15 april, med undantag för det växtbestånd som anläggs.

Gödsling med kvävegödselmedel närmare ett vattendrag än fem meter är förbjuden. Därefter är ytgödsling med kvävegödselmedel förbjuden på en sträcka av fem meter, om åkerns lutning överstiger 2 procent.

Ytgödsling med kreaturgödsel är alltid förbjuden om åkerns genomsnittliga lutning överstiger 10 procent.

6 §

Mängden gödselmedel

Kvävegödsling dimensioneras och gödselmedlet sprids på basis av den genomsnittliga skördenivån, odlingszonen och växtföljden med målet att bevara jordens näringsbalans.

En gård får för åkerödsling använda högst följande kvävemängder, som innehåller de totala kvävemängderna både i handelsgödseln och den stallgödsel och de organiska gödselmedel som används:

- 1) höstsäd högst 200 kg kväve/ha/år, varav 30 kg kväve/ha på hösten och 170 kg kväve/ha på våren; vid användning av permanentkväve sprids högst 40 kg kväve/ha på hösten och 160 kg kväve/ha på våren,
- 2) potatis 130 kg kväve/ha/år,
- 3) hö och betesmark, ensilage och trädgårdsväxter 250 kg kväve/ha/år, samt
- 4) vårsäd, sockerbetor, oljeväxter samt andra högst 170 kg kväve/ha/år.

För grov mojord och grövre mineraljord minskas de i 2 mom. nämnda kvävemängderna med 10 kg/ha/år.

De i 2 mom. nämnda totala kvävemängderna minskas med 40 kg/ha för torvjord där spannmål och sockerbeter odlas och med 20 kg/ha på Lapplands, Norra Österbottens samt Kajanalands miljöcentrals verksamhetsområden. För vallar på torvjord minskas mängderna med 10 kg/ha i hela landet.

Om den tillåtna mängden för kvävegödsling överstiger 170 kg/ha/år, skall mängden delas upp på minst två omgångar och tiden mellan spridningarna skall vara minst två veckor.

7 §

Övriga bestämmelser

Husdjursstall får inte byggas med risk för att grundvattnet förorenas på det sätt som nämns i 8 § miljöskyddslagen.

Rastgårdar för husdjur skall placeras och underhållas med tillräcklig hänsyn till yt- och grundvattenskyddets behov.

Pressaft som uppkommer vid ensilering skall tas till vara och förvaras i en tät behållare. Vid spridning av pressaft på marken följs det som ovan bestäms om gödselspridning.

De i 6 § avsedda gödselmedlen skall spridas jämnt på åkern så att avrinning till vattendragen förhindras så effektivt som möjligt.

8 §

Kväveanalys

Kväveanalys av gödseln skall utföras med fem års intervall efter den analys som skulle göras senast 1998. Jordbrukaren skall föra bok över de kvävegödselmängder som har använts för gödsling av åkrarna och över skördenivåerna.

9 §

Övervakning

Bestämmelser om övervakningen av iakttagandet av denna förordning finns i 13 kap. miljöskyddslagen och om straff i 116 § miljöskyddslagen. Arbetskrafts- och näringscentralerna och de kommunala landsbygdsnäringsmyndigheterna skall ge de regionala miljöcentralerna den information som behövs för övervakningen av denna förordning och för uppgörandet av de rapporter som förutsätts i nitratdirektivet.

10 §

Ikraftträdande

Denna förordning träder i kraft den 15 november 2000. Genom denna förordning upphävs statsrådets beslut av den 19 mars 1998 219/1998, sådant det lyder ändrat genom statsrådets beslut 907/1999.

Helsingfors den 9 november 2000

Miljöminister
Satu Hassi

Regeringsråd
Ulla Kaarikivi-Laine

Bilaga 1

LAGRING AV GÖDSEL I STACKAR

Av arbetstekniska och hygieniska skäl kan fast gödsel om omständigheterna så kräver lagras någon annanstans än i en gödselstad i samband med husdjursstallen. Sådan så kallad fjärrlagring av gödsel skall ske i en vederbörlig gödselstad eller i undantagsfall i täckta gödselstackar. Detta får inte medföra risk för förorening av vatten.

Lastningen av gödseln från husdjursstallet till ett transportfordon skall ske på ett underlag med tät botten. Lastningsplatsen bör täckas över då det är fråga om kontinuerlig lastning. Som skydd kan man också använda en lättpresenning. Gödsel som har behandlats i ett komposteringsverk och har en torrämnesshalt på minst 30 procent kan efter 3 månaders lagring i en gödselstad flyttas till en gödselstack.

Gödselstacken placeras mitt på ett jämnt åkeravsnitt eller på en långsamt sluttande åker nära övre renen. Gödselstacken får inte placeras på kortare avstånd än 100 meter från ett vattendrag eller ett utfallsdike eller på mindre än 100 meters avstånd från en brunn för hushållsvatten.

När en gödselstack anläggs skall ett gytje- eller torvskikt på minst 15 cm spridas på botten så att avrinnande näring fångas upp. På vintern avlägsnas snön från det ställe där gödselstacken anläggs. Gödseln lagras i en eller flera större gödselstackar. Lagring i separata högar längs åkern anses som gödselspridning. I en gödselstack anbringas åtminstone den gödselmängd som behövs för en hektar åker. Årlig anläggning av gödselstackar på samma plats bör undvikas.

Gödselstacken skall alltid täckas med ett överdrag eller ett torvskikt eller annat motsvarande skikt på minst 10 cm för att förhindra alltför stor avrinning och avdunstning. En gödselstack som har anlagts på hösten sprids nästa vår på ofrusen mark. Vid ekologisk odling skall gödsel som komposterats i en gödselstack på åkern spridas på marken under den följande vegetationsperioden. Om detta inte är möjligt, skall komposten på åkern övertäckas med regntätt överdrag och spridas ut på åkern senast under våren därpå.

[Bilaga 2](#)

Bilaga 3

REKOMMENDATION OM MINSKNING AV AVRINNINGEN AV NITRATER SOM HÄRRÖR FRÅN LAGRING OCH ANVÄNDNING AV STALLGÖDSEL

1. Rätt tid för gödsling

Med rätt tid för gödsling avses att gödseln sprids ut i första hand på våren. Bestämmelser om tiderna för spridning av gödsel finns i 5 § i denna förordning. På våren kan gödselspridningen inledas med iakttagande av dessa tider när snön har smält, åkerns yta har torkat och smältvattnet har runnit av, även om jorden på större djup fortfarande är tjälfrusen. Spridningen får inte medföra risk för att vattnen förorenas.

Efter gödselspridningen luckras åkern upp så fort som möjligt, inom ungefär fyra timmar efter att gödseln har spritts ut, detta för att minska ammoniakavdunstning och luktolägenheter. Särskilt för flytgödsel och urin rekommenderas placeringsgödsling. I annat fall myllas gödseln ned.

Också om gödseln måste spridas ut under vegetationsperioden bör den om möjligt spridas genom placering. På brodd och vallar kan ytgödsling användas, helst med slangspidare.

Om gödsel måste spridas på hösten används gödselmängder som är mindre än de mängder som nämns i 5 och 6 § statsrådets förordning och utspridningsmetoden är densamma som ovan. På torvmark är det skäl att frånga höstgödsling. Det kväve som sprids med gödseln på hösten beaktas när man räknar ut mängden gödsel som skall användas på våren.

På en trädesåker sprids gödsel först omedelbart före växtsådd eller vallanläggning efter trädesperioden. På åkern anläggs kvävebindande växtlighet under samma vegetationsperiod. För att ammoniakavdunstningen skall minska bör gödseln spridas vid sval och lugn väderlek. I syfte att förebygga mikrobiologisk sönderdelning rekommenderas att gödseln sprids så sent som möjligt på hösten. Vid spridningen skall dock denna förordning iakttagas. Då man väljer tidpunkt för spridningen, och också annars, finns det anledning att ta hänsyn till den luktolägenhet som spridningen vållar grannarna.

2. Plats för gödselspridning

Stallgödsel sprids så att gödsel eller näringsämnen som den innehåller inte tillåts rinna av i ett vattendrag eller ett dike. Det får inte heller uppstå risk för att grundvattnet förorenas. Gödselspridning bör undvikas på områden där det är möjligt att gödselvatten sugas upp i grundvattensförekomster.

Näringsutsläppen i vattnen kan minskas genom att man vid stränderna till vattendrag och vid utfallsdiken lämnar skyddszoner där ingen stallgödsel sprids ut. Den rekommenderade bredden på skyddszonen är minst 10 meter.

Kring brunnar och källor från vilka det tas hushållsvatten lämnas – beroende på höjdförhållandena i terrängen, brunnens konstruktion och jordarten – en skyddszon på 30–100 meter, som inte tillförs stallgödsel.

3. Lagring av gödsel

Gödselstäder och gödselrännor skall vara täta, täckta och den vätska som ansamlas skall lagras i en behållare i gödselstaden. Närmare byggtekniska anvisningar ingår i jord- och skogsbruksministeriets byggnadsbestämmelser och byggnadsanvisningar: Miljövård kring husdjursbyggnader JSM-BBA C4, 10.6 1999.

Gödsel kan i andra hand lagras i stackar och närmast på små husdjursgårdar. Vid lagring i gödselstackar gäller det att försöka se till att stacken har en så hög torrsubstanshalt som möjligt. Det rekommenderas att gödselstaden för lagring av träck och urin alltid byggs så att den är tillräckligt stor, dvs. så att den med tanke på olika störningstillstånd motsvarar ett 12 månaders behov.